

પ્રવચન નં. ૨૮ ગાથા - ૭ તા. ૮-૭-૭૮ શનિવાર, અષાઢ સુદ-૩ સં. ૨૫૦૪

સમયસાર, સાતમી ગાથા ભાવાર્થ. એનો બીજો પેરેગ્રાફ ફરીને, ભાવાર્થનો બીજો પેરેગ્રાફ.

પહેલે એસા કહા કે, આત્મા જો ચીજ હૈ, એ તો અનંતગુણ પી ગયે એસી એકરૂપ એકવસ્તુ હૈ, અભેદ ચીજ હૈ. ઉસમેં પુણ્ય ને પાપના ભાવ વો તો દૂર રહા, કયોંકિ એ તો અશુદ્ધ હૈ વો તો દૈષ્ટિકા વિષયમેં નહિ. અને દૈષ્ટિકા વિષય એ વસ્તુમેં નહિ. ક્યા ક્રિયા ? કે આત્મા જો હૈ વસ્તુ એ તો અનંત ધર્મ નામ ગુણકા એકરૂપ દ્રવ્ય હૈ, તો ઉસમેં વિકાર તો હૈ નહીં, શુભ અશુભ ભાવ કર્મના નિમિત્તના સંગે, આશ્રયે જે ઉત્પન્ન હોતા હૈ એ તો ચીજમેં હૈ નહિ, તો દૈષ્ટિકા વિષયમેં ભી એ આતા નહિ, હવે એક ચીજ, એક સમયમાં અનંત ગુણરૂપ અભેદ ચીજ, પણ એ અભેદકો ધર્મીકો નહિ જાનનેવાલા, ધર્મ નામ ગુણકો જાનતે હૈ. ઉસકો ધર્મ દ્વારા અભેદકો બતાયા કે આ જ્ઞાન તે આત્મા, દર્શન તે આત્મા, એસે ભેદ કર બતાના, યે અભેદમેં ભેદ કરના વો વ્યવહાર હૈ. સમજમેં આયા ? અને ઓ ભેદ એ દૈષ્ટિકા વિષય નહીં. દૈષ્ટિ, સમ્યગ્દર્શનકા વિષય તો અભેદ અનંત ગુણનો એકરૂપ દ્રવ્ય એ ઉસકા વિષય દ્રવ્ય હૈ. દૈષ્ટિ, તો અહિંયા પ્રશ્ન ક્રિયા.

યહાં કોઈ કહ સકતા હૈ, કલ આયા હૈ, આ વાત ક્રિયા ઉસમેં કોઈ પ્રાણી પ્રશ્ન કર સકતે

है क्यों ? के जो भेद है आत्मा वस्तु है उसमें गुणभेद है, अे आत्मामें है तो है उसको व्यवहार क्यों कडा ? उसमें न होय अे यीजको व्यवहार कडो तो तो बराबर है, पण उसमें है अे आत्मा ज्ञान है दर्शन है आनंद है उसमें पर्याय भी निर्मण है और तुम भेदको व्यवहार कडते हो. तो व्यवहार तो उसको कडेनेमें आते है के उसमें न हो और पर वस्तुको व्यवहार कडेनेमें आता है. समजमें आया ? सूक्ष्म विषय है अपूर्व. यहां कोछ ये कड सकता है. यहां औसा प्रश्न कर सकते है के पर्याय भी द्रव्यके ही भेद है, ये गुण ने गुणकी पर्याय निर्मण, वो तो वस्तुका ही भेद है, वस्तुकी यह यीज है, वस्तुमें है, है ना ? भेद द्रव्यके ही भेद है वस्तुका भेद है अवस्तु नहि. अे कोछ पर यीज, जेम स्वनी अपेक्षाअे अवस्तु कडेनेमें आता है.

स्ववस्तु अस्ति अे अपेक्षाअे शरीर वाणी, मन, कर्म, स्त्री, कुटुंब, देव, गुरु शास्त्र अे तो अन्य है. तो अन्यको तो आत्मामें है नहि. वो कारण व्यवहार कडो तो अे तो वात बराबर है. पण आत्मामें जे गुण ने पर्याय है उसमें है तो निश्चयसे है. उसको तुम व्यवहार कडते हो तो वो क्या कारण है ? अमारा प्रश्न तो, प्रश्नकारका औसा प्रश्न हो सकता है. औसा भी कडा. समजमें आया ? आवी वात छे, है ?

अे कोछ यह कड सकता है के पर्याय भी द्रव्यके भेद है अवस्तु नहि, अे कांछ परवस्तु नहि, तब फिर उन्हे व्यवहार कैसे कडा जाता है ? अपनेमें अपनी पर्याय है, अपनेमें अपना गुण है, तो स्वमें है तो निश्चय है, तो जो स्वमें है उसको भेद बताकर व्यवहार कडेते हो वो कैसे है ? समजमें आता है ? आहाहा ! धर्म (कि) वात अपूर्व वात है भाछ सम्यग्दर्शन, सम्यग्दर्शन ज कोछ अपूर्व यीज है. पूर्वे कदी किया नहि, पूर्वे कदी यथार्थ रुचिसे सूना ही नहि. आहाहा ! तो शिष्यका ये प्रश्न के तब फिर उन्हे व्यवहार कैसे कडा जा सकता है ? जब उसमें है, उसमें न हो, उसको तो व्यवहार कडो, उसमें है अे तो निश्चय है, स्व निश्चय पर व्यवहार प्रश्नकार कडेते है उसका समाधान. आ प्रश्ननुं रूप, प्रश्नकारनुं आ रूप, के जे यीज है आत्मा भगवान उसमें अनंत गुण है और उसकी पर्याय भी है अथवा अे गुणरूपी भेद अे पर्याय है, वस्तु है उसमें अे गुण हो वो ही भेद है अे तो उसमें है, है उसको आप व्यवहार क्यों कडो ? उसमें न होय उसको व्यवहार कडो तो तो व्याजभी है, समजमें आया ? आहाहाहा !

समाधान: ये ठीक है, तेरी बात ये अपेक्षाअे तो ठीक है के परको व्यवहार कडेना, अवस्तुको व्यवहार कडेना, अपनेमें है (उसको) व्यवहार क्यों कडेते है वो तो अपनेमें है, के ठीक है तेरा प्रश्न. पण उसमें समजनेकी यीज है, तेरी बात ठीक है पण उसमें भी समजनेकी यीज है. आहाहा !

“ किंतु यहां द्रव्यदृष्टिसे अभेदको प्रधान करके उपदेश दिया है, ” यहां तो द्रव्यदृष्टि द्रव्य वस्तु उसकी दृष्टि करानेको और दृष्टिका विषय जो अभेद है, ये मुभ्यतासे कथन करनेमें आया है. त्रिकाणी यीज जो ज्ञायकभाव उसमें गुणभेद है वो भी दृष्टिका विषय नहि, अने गुण भेद है ये गुणीमां भिन्न गुण है अने भिन्न गुणी है औसा नहि. गुणीमां गुण अभेद है पण, द्रव्यदृष्टिसे अभेदको प्रधान करके उपदेश दिया है, आहाहा ! अभेद दृष्टिमें भेदको गौण, है तो भरा. पण वो भेदको गौण करके अभाव करके नहि. आहाहा ! आत्मामें ज्ञान दर्शन आनंद है,

तो अे अपेक्षासे तो उसको निश्चय है, પણ अर्हिया दृष्टि प्रधान कथन करानेको अत्मेदकी दृष्टि करानेको और दृष्टिका विषय अत्मेद है उसकी प्रधानतासे कथन करनेको अत्मेदको गौण कहेनेसे, एे ने ? द्रव्यदृष्टिसे अत्मेदको मुख्य करके उपदेश दिया. अत्मेद दृष्टिमें अत्मेदको गौण कहेनेसे आहा.. हा ! वस्तु है आत्मा, उसमें अनंतगुण होने पर भी, अत्मेदमें अत्मेद को गौण कहेनेसे, उसको साथमें मुख्यत्व लेनेसे अत्मेद सिद्ध नहि होता. समजमें आया ? आहाहाहा ! “ अत्मेदमें अत्मेदको गौण करनेसे ही अत्मेद अलीभांति मालूम हो सकता है, ” अंदरमें गुण है, પણ अत्मेदकी दृष्टि करानेको अत्मेद है, उसको गौण करके उसमें है नहि, अत्मेद है नहि, अत्मेद दृष्टि करानेको. आहाहा ! आवी वात एे. अर्ही अत्मेद विना निर्विकल्पता होगा नहि. अत्मेदमें लक्ष जायेगा तो विकल्प राग उत्पन्न होगा सम्यग्दर्शन उत्पन्न नहि होगा, आहाहा ! समजमें आया ? मार्ग बहु जीणो भाए, मार्ग सूक्ष्म अने अपूर्व. आहाहा !

अत्मेदमें अत्मेदको गौण कहेनेसे अत्मेद अलीभांति मालूम हो सकता है. अत्मेदमें अत्मेद भी कहेनेमें आवे तो अत्मेद दृष्टिमें आता नहि, अत्मेद दृष्टिमें आता है तो अत्मेद दृष्टिमें आवे तो अत्मेद दृष्टिमें आवे नहि तो अत्मेदकी दृष्टि करनेसे तो रागकी उत्पत्ति होती है. एे कहेगा आगण. अलीभांति मालूम हो सकता है.

“ एेसलिये अत्मेदको गौण करके उसे व्यवहार कहा है ” है तो उसमें गुण ने पर्याय उसकी. जेम पर यीज उसमें नर्ही त्रिकाण, कर्म देव गुरु शास्त्र स्त्री कुटुंब परिवार लक्ष्मी मजान वो यीज तो स्वद्रव्यमें त्रिकाण है ही नहि, ने आ गुण ने पर्याय तो उसमें है પણ अत्मेद दृष्टि करानेको, अत्मेदको गौण करके व्यवहार कहेनेमें आया है. (श्रोता: गुण तो द्रव्यमें है પણ पर्याय कहा है ?) उत्तर:- एे गुण ने पर्याय बेय अेगी. पर्याय कहे के गुण कहे. पर्याय नाम गुणनो अत्मेद, पर्याय अटले गुणमां अत्मेद. (श्रोता: वो तो प्रमाण में होता है) अर्हिया अे काम नर्हि अैसा. अर्हिया तो पर्याय कहे के गुण कहे, द्रव्यमें अत्मेद होता है. वहि पर्याय है. वहि गुण है. अत्मेद अे ही गुण है. अे गुण कहे के पर्याय कहे के अत्मेद कहे जो के अे तो दरियामां पी तो गया है ने. अनंती पर्याय ने गुण, द्रव्य तो पी गया है अंदरमें अत्मेद है. समजमें आया ? (श्रोता: सम्यग्दर्शनके विषयमें तो पर्याय नहि है) विषय पर्याय है પણ गौण करके कहा, अत्मेद है तो गौण करके कहा, तो पर्याय भी तो है तो गौण करके, आत्मामें है ही नहि. है ? अे जीणो वात है भाए. आहाहा ! सातभी गाथा अमारा शेकीया बरोबर आव्या एे बराबर बधां. गाथामें ठीक आव्या है. सात गाथा, सर्वोत्कृष्ट है. आहाहा !

गुणको पर्याय भी कहेते है. सइयर पर्याय सर्वविशुद्धमां आते है ने ? भाए सइवर्ती ने कमवर्ती पर्याय बेय आवे एे सर्व विशुद्ध अधिकारमां. आ तो शांति ने धीरजथी समजनेकी यीज है. आ कोए वार्ता, कथा है नहि. आ तो त्रणलोकनो नाथ यैतन्यवृक्ष, आया था ने कल. अमृतङ्गण ङ्गे, अमृतङ्गण अैसा यैतन्य वृक्ष है, तो अे यैतन्य वृक्षको दृष्टिमें लेनेको, अत्मेदको बताना है. अत्मेदमें अत्मेद बतानेसे अत्मेद बराबर मालूम होता नर्ही. उसमें है बरा પણ अत्मेद बतानेमें अत्मेद मालूम करे तो अत्मेद बराबर मालूम होता नहि. आहाहा !

“ यहां यह अत्मिप्राय है, के अत्मेददृष्टिमें भी निर्विकल्प दशा नर्ही होती ” आ कल आया

નહીં થા. અહીંયા લગ તો આયા થા કલ. કયા કહેતે હૈ ? ભેદદૈષ્ટિમેં અભિપ્રાય આશય યે હૈ કે વસ્તુ જો હૈ અભેદ અનંત ગુણ પી ગયા હૈ, ઐસી જો વસ્તુ ઉસમેં જો ભેદ કરકે દિખાના તો ભેદમેં નિર્વિકલ્પ દશા નહિ હોતી. ગુણ ઉપર દૈષ્ટિ, ભેદ ઉપર જાતે હૈ. તો વિકલ્પ હી ઉત્પન્ન હોતા હૈ રાગ, અને અભેદ ઉપર દૈષ્ટિ હોનેસે નિર્વિકલ્પ નામ અરાગી દૈષ્ટિ હોતી હૈ. સમકિત અરાગી હૈ. આહાહા ! ઝીણું બહુ ભાઈ. માર્ગ અપૂર્વ હૈ, અનંત કાળ અનંત કાળ અનંત કાળમેં કભી એક સેકન્ડ માત્ર ભી ક્રિયા નહિ. અને ઊંધે રસ્તે ચઢ ગયે. યહાં કહેતે હૈ કે પ્રભુ ! એક વાર સુનને. આહાહા !

ભગવાન તરીકે બોલાતે હૈ, આત્માકો તો પ્રભુ આચાર્ય, ૭૨ ગાથામેં ભગવાન કરકે બુલાતે હૈ. ભગવાન એક વાર સુન તો સહિ. આહાહા ! આહા ! તેરી ચીજ હૈ. એ તો શક્તિગુણ ને પર્યાયમેં અભેદ એટલે પી ગયા હૈ, દ્રવ્યમેં એકરૂપ એ ચીજ હૈ. એમાં એકમેં અનેકપણા નહિ દિખતે હૈ, અનેકપણા દિખને જાએ તો એકપણા દિખતે નહિ, એકપણું કહો કે અભેદ કહો. આહાહા ! સમજાય એવું છે હોં, નથી સમજાય એવું નથી. ભાષા તો સાદી છે.

યહાં યહ આશય હૈ અભિપ્રાય હૈ, ભેદદૈષ્ટિમેં આ ગુણી હૈ ને ઉસમેં જાનાદિ ગુણ હૈ, ઐસી દૈષ્ટિમેં વિકલ્પ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ. નિર્વિકલ્પ અરાગી દૈષ્ટિ ઉસમેં ઉત્પન્ન નહીં હોતી. આહાહા ! નિર્વિકલ્પ સમ્યઞ્ઘર્શન જો નિર્વિકલ્પ અરાગી દૈષ્ટિ હૈ એ ભેદકે લક્ષસે એ ઉત્પન્ન હોતા નહિં. બરાબર હૈ ભૈયા ? આહાહાહા ! આવો માર્ગ છે. અગમ્ય ગમ્ય, પણ બહારથી પ્રવૃત્તિ આ કરો ને આ કરો ને આ કરો ગુંચ ગયા. અહિંયા તો વસ્તુ જો એકરૂપ હૈ એ ભેદદૈષ્ટિ કરનેસે રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, ભેદદૈષ્ટિમેં અભેદમેં જો નિર્વિકલ્પ દૈષ્ટિ અરાગી હોતી હૈ એ ભેદદૈષ્ટિમેં નહિ હોતી. સમજમેં આયા ? અભેદ દૈષ્ટિમેં ગુણ અને ગુણીકા ભેદ ન કરકે દ્રવ્ય અખંડ અભેદ હૈ, અચિંત્ય અનંત અનંત ગુણકા એકરૂપ ધર્મા, ઐસી અભેદ દૈષ્ટિ કરનેસે નિર્વિકલ્પ નામ રાગ રહિત સમ્યઞ્ઘર્શન ઉત્પન્ન હોતા હૈ ઓર ભેદદૈષ્ટિસે નિર્વિકલ્પ અરાગી દૈષ્ટિ ઉત્પન્ન નહીં હોતી. ભેદદૈષ્ટિસે તો વિકલ્પ નામ રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ. આહાહા ! ભાષા તો સાદી છે ને ?

આ શેઠીયાઓને લઈને હિન્દી ભાષા હોતી હૈ. હિંદી પણ સરળ હૈ, કોઈ ઐસી કઠિન તમારી ભાષા જૈસી નથી. આહાહાહા ! વસ્તુ વિશ્વ ઘર્શન ઐસી જો ચીજ હૈ. એ તો વિશ્વકો જાનનેવાલી ચીજ હૈ. વિશ્વકો અપનેમેં રખનેવાલી ચીજ નહિ. આહાહા ! ઓર ભેદકો રખનેવાલી ચીજ હૈ, પણ ભેદસે અભેદકી દૈષ્ટિ છોડકર, ભેદકી દૈષ્ટિ કરનેસે સમ્યઞ્ઘર્શન અરાગી નિર્વિકલ્પ અનંતકાળમેં કભી હુઆ નહિ, એ ભેદ દૈષ્ટિમેં હોતા નહીં. ચીમનભાઈ આમાં તમારે ત્યાં, લોઢા બોઢામાં કાંઈ નથી. ન્યાં કયાંય છે નહીં. કાંઈ છે નહિ, ભાઈ મોટાભાઈ કહે છે લોઢા છે ન્યાં. આહાહા ! પરમાત્મા ત્રિલોકનાથ જિનેશ્વરદેવની વાણી આ હૈ. સંતો જિનેશ્વરે કહા વો આડતિયા હોકર જગતકો બતાતે હૈ. માલ તો આ હૈ. આહાહા ! પ્રભુ એકવાર સૂન તો સહી, તેરી ચીજમેં સૂનના વો ભી એક વિકલ્પ હૈ, આહાહા ! વો ભી દૈષ્ટિકા વિષયમેં આતા નહીં. ઓર વિકલ્પ આયા સૂનનેકા વો ભી દૈષ્ટિકા વિષયમેં આતા નહીં. દૈષ્ટિકા વિષયમેં સૂનના તો આતા નહિ, તીર્થકર ત્રણ લોકના નાથની દિવ્ય ધ્વનિ સૂનના વો દૈષ્ટિકા વિષયમેં આતા નહિ. ઓર સૂનનેમેં જો વિકલ્પ આતા હૈ. વો ભી દૈષ્ટિકા વિષયમેં આતા નહીં. પણ ગુણ ગુણીકા ભેદ હૈ, વો ભી

દૈષ્ટિકા વિષયમેં આતા નહિ. આહાહા !

‘ ભેદદૈષ્ટિમેં ભી ’ ક્યા કહેતે હૈ ? નિર્વિકલ્પ દશા નહિ હોતી “ ભી ” ક્યું લીખા ? કે જેસે અપને સિવાય અલાવા અન્ય ચીજકા લક્ષ કરનેસે નિર્વિકલ્પ નહીં હોતા. જેમ ભગવાન આત્મા ઉસસે અન્ય દ્રવ્ય જો હૈ તીર્થકર ઔર તીર્થકરકી વાણી ઉસકા લક્ષસે નિર્વિકલ્પ દૈષ્ટિ નહીં હોતી. વો તો પર વસ્તુ હૈ. જેમ પરવસ્તુકે લક્ષસે નિર્વિકલ્પ દૈષ્ટિ હોતી નહીં. અર્થાત્ સમ્યગ્દર્શન અભેદકી દૈષ્ટિ હોતી નહિ. આહાહા ! ભેદદૈષ્ટિ મેં ભી એમ કિયાને “ ભી ” કહ્યાને ? “ ભી ” ક્યું કહ્યા ? કે અન્ય આત્મા સિવાય દેવ ગુરુ શાસ્ત્રકી દૈષ્ટિસે ભી સમ્યગ્દર્શન નહીં હોતા. નિર્વિકલ્પતા નહીં હોતી. દેવ ગુરુ શાસ્ત્રકા લક્ષસે ભી નિર્વિકલ્પતા હોતી નહીં. પણ વો તો ઠીક, પણ ભેદદૈષ્ટિસે ભી નિર્વિકલ્પતા નહિ હોતી. આહાહા ! આવો માર્ગ છે.

વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર જિસને એક સમયમેં તીનકાળ, તીનલોક, પર્યાય દેખનેમેં દેખ લિયા હૈ, પરલોક કે પર દેખના એ તો અસદ્ભુત વ્યવહાર હૈ, પણ પર્યાયમેં ઇતની તાકાત હૈ. પર્યાયકો દેખે તો સબ દેખ લિયા. આહાહા !

એ ભગવાન સર્વજ્ઞ પરમેશ્વરકી દિવ્ય ધ્વનિમેં આયા અને ઉસકી રચના આગમકી હુઈ. એ આગમકી રચના માયલુ (ભીતર કા) એ સમયસાર આગમ રચના હૈ. આહા ! તો આ વીતરાગકી જ વાણી હૈ. તો વીતરાગ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર જગતકો જાહેર કરતે હૈ, કે જેસે તેરી ચીજ અલાવા અનંતી દૂસરી ચીજ હૈ, વો લક્ષસે વિકલ્પ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, નિર્વિકલ્પ નહિ હોગા. આહાહાહાહા ! ઐસે ભેદદૈષ્ટિસે ભી, આહાહા ! અંતરમેં ગુણીમેં ગુણ હૈ ઐસા ભેદદૈષ્ટિ કરનેસે પણ નિર્વિકલ્પ નહિ હોતા અને નિર્વિકલ્પ હુએ બિના સમ્યગ્દર્શન નહિ હોતા. આહાહા ! ભાઈ !

ભાઈએ પ્રશ્ન કર્યો ‘તો રામજીભાઈને કે ઓલામાં નિર્વિકલ્પતા આવે છે કાંઈ આ, જગમોહનલાલની ટીકામાં. આહાહા ! અહીં તો નિર્વિકલ્પતા ઉપર જોર છે. (શ્રોતા: એને તો વિચાર જ કરવાનો આવે.) એમ કહ્યું હતું એ વાંચે છે ને વાંચશે પણ આ લક્ષમાં નથી. નિર્વિકલ્પતાનું.

અહિંયા શું ? ક્યા કહેના હૈ ? પ્રભુ તેરેમેં જબ નિર્વિકલ્પ દૈષ્ટિ હો, તો સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ, તો નિર્વિકલ્પ દૈષ્ટિ સમ્યગ્દર્શન તો અભેદકી દૈષ્ટિ કરનેસે હોતા હૈ, ભેદકી દૈષ્ટિ કરનેસે ભી જેમ અન્યકી દૈષ્ટિ કરનેસે ભી રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, ઐસે ભેદદૈષ્ટિ કરનેસે ભી રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, આહાહા ! આવી વાત. (શ્રોતા: ઘણી સુંદર આવી વાત વીતરાગની જ હોય) આહાહા ! ગજબ વાત છે અને યથાર્થ લોજીક ન્યાયસે યુક્તિસે સમજનેમેં કઠણ પડે પણ સમજના તો આ હૈ બાકી તો સબ કિયા થોથા-થોથા, સાધુ હોકર પંચમહાવ્રત અને નગ્નપણા ને એ અનંત બેર હુઆ. થોથા હૈ ઉસમેં. આહાહા !

યહાં તો એ પંચમહાવ્રતાદિકા પરિણામ તો અશુદ્ધ હૈ, વો તો દૈષ્ટિકા વિષય નહીં. પણ ગુણ ગુણીકા ભેદ કરના વો ભેદ ભી દૈષ્ટિકા વિષય નહીં. ક્યોંકે ભેદકે લક્ષસે પણ, નિર્વિકલ્પતા નહીં હોતી. ભૈયા ! સમજમેં આતે હૈ ? છોટા હૈ, છોટા હૈ ? બડા હૈ તમારાથી અચ્છા, સમજમેં આયા ? ભગવાન હૈ ના આત્મા અહિંયા તો. આહાહા ! અંદર ભગવાન સ્વરૂપ પ્રભુ અતીન્દ્રિય આનંદકા કંદ એકરૂપ વસ્તુ હૈ. આહાહા ! ઇસમેં કેટલી શૈલીસે કહેતે હૈ. આહાહા ! પંડિત અર્થ

કરતે હૈં, એ વખતનાં પંડિત પણ કૈસા ? હૈં ? આહાહાહા ! જયચંદ પંડિત. બસેં વર્ષ પહેલાના તો પંડિત લોકો પણ અત્યારે તો ફેરફાર બહોત હો ગયા હૈં.

અને અહિંયા અભેદમેં સમકિત હોતા હૈં વ્યવહાર રાગસે તો નહિ પણ ભેદસે (ભી) નહીં. તો એ....ય નિશ્ચયાભાસ હૈં એમ કહેતે હૈં, અરે ! પ્રભુ સૂન તો સહી. આહાહા !

જિસકી ઉપર દૈષ્ટિ દેના હૈં એ એકરૂપ ન હો તો દૈષ્ટિ નિર્વિકલ્પ હોતી નહિ. જિસકે ઉપર દૈષ્ટિ દેના હૈં એ એકરૂપ ન હો તો દૈષ્ટિ ત્યાં થંભ સકતી હી નહિ, અનેક હો તો દૈષ્ટિ અનેકમેં રહે સકતી નહીં. આહાહા ! સ્થિર બિંબ પ્રભુ અંદર, ચૈતન્ય બિંબ પ્રભુ ધ્રુવ અભેદ તો દૈષ્ટિ કરનેસે અભેદ હૈં, એકરૂપ હૈં તો દૈષ્ટિ સ્થિર હો જાયેગી. તો દૈષ્ટિ ત્યાં એકાકાર હો જાયેગી. ભેદમેં, દૈષ્ટિ કરનેસે ભેદ ને અભેદ દો હો ગયા તો દૈષ્ટિ અનેકમેં રહેતી હૈં, એમ અહિંયા એકમાં આવ્યા વિના વીતરાગતા હોતી નહિ. નિર્વિકલ્પ સમ્યગ્દર્શન હોતા નહિ. બરાબર હૈં ? આહાહાહા !

ભગવાન ત્રણલોકના નાથ પરમાત્માનો વિરહ પડયો ભરતમેં, પણ ભગવાનની વાણી રહી ગઈ. આહાહા ! કુંદકુંદાચાર્ય આદિ સંતોએ ત્યાં જઈ આઠ દિન રહ્યા સંગ્રહ ક્રિયા, વો અહિંયા બતાયા. આહાહા ! કહેતે હૈં ભેદદૈષ્ટિમેં ભી, ક્યા ક્રિયા ? આહાહા ! અપની ચીજ જો હૈં અંદર એકરૂપ ચીજ એ સિવાય અનેક દૂસરી ચીજ અનેક અનંત હૈં અનંત સિદ્ધ હૈં, કેવળી સંખ્યાત હૈં તીર્થંકર વીસ હૈં. આચાર્ય ઉપાધ્યાય ભી સંખ્યાત હૈં, ગણધર હૈં, સાધુ હૈં, પણ એ તેરી ચીજસે વો ચીજ ભિન્ન હૈં. તો ભિન્ન ચીજમેં તો તેરી અપેક્ષાસે તો ઉસકો વ્યવહાર કહે દીયા. પણ વ્યવહાર કહા તો ઉસકે આશ્રયસે તો વિકલ્પ હી ઉત્પન્ન હોતા હૈં, ઉસકે આશ્રયસે નિર્વિકલ્પ(તા) ઉત્પન્ન હોતી નહિ. આહાહા ! પંચપરમેષ્ટીને આશ્રયે પણ નિર્વિકલ્પ નહીં ક્યું કિ એ તો પરદ્રવ્ય હૈં. તો પરદ્રવ્યકે આશ્રયસે જેમ નિર્વિકલ્પતા નહિ હોતી એમ ભેદકી દૈષ્ટિસે પણ, નિર્વિકલ્પતા નહિ હોતી. સમજમેં આવે એસી ચીજ હૈં, ભાષા સાદી હૈં ભગવાન. આહાહા !

બહુ ચીજ અલૌકિક હૈં, બરાબર આયા હૈં. ટાઈમસર આયા હૈં ભૈયા. આહાહા ! એ ચાલતો વિષય હોય ત્યારે સ્પષ્ટીકરણ થાય ને, આહાહા ! શબ્દ પણ કૈસા હૈં પંડિતકા, અભેદ-ભેદકો ગૌણ કરનેસે અભેદ ભલીભાંતિ માલૂમ હો સકતા હૈં, ઈસલિયે ભેદકો ગૌણ કરકે ઉસે વ્યવહાર કહા હૈં. હૈં તો ઉસકી ચીજ પણ ઉસકો ગૌણ કરકે વ્યવહાર કહા, પર તો અપનેમેં નહિ હૈં માટે વ્યવહાર કહા અને આ ભેદ તો હૈં, પણ ગૌણ કરકે વ્યવહાર કહા. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? ક્યુંકિ મુખ્ય ત્રિકાળી અભેદ દૈષ્ટિમેં કરાનેકો, અભેદકી પ્રધાનતા બતાનેકો, ભેદકો ગૌણ કરકે વ્યવહાર કહા. આહાહાહાહા ! એ વાત સાંભળવી. (શ્રોતા:- એ ભાગ્યની વાત છે.) ભાગ્યની વાત છે બાપુ.

અરે ! પરમાત્માના વિરહ પડયા, અને કેવળજ્ઞાન રહ્યા નહિ. આહાહા ! અને એસી ચીજ સંતોના હૃદયમાંથી તે રહી ગઈ. દિગંબર મુનિઓ. આહાહા ! મધ્યસ્થથી જરી વિચાર કરે, આગ્રહ છોડીને તો ઉસકા ખ્યાલમેં આવે કે માર્ગ આ હૈં એસા દૂસરે ક્યાંય હૈં નહિ. આહાહા ! સમજમેં આયા ? ઓલામાં તો શ્વેતામ્બરમાં અરિહંતો મહાદેવો. બસ અરિહંત મહાદેવ, ગુરુ આવા ને આ શાસ્ત્ર આવા ને આ ધર્મ એ સમકિત, મોક્ષમાર્ગમાં આતે હૈં, આવે છે ને ? મોક્ષમાર્ગમાં

પાંચમા અધ્યાયમાં. અહિંયા તો કહે છે પ્રભુ એકવાર સૂન તો સહી અરિહંતકા તો લક્ષ કરનેસે તો તેરે વિકલ્પ (હોગા) ક્યુંકિ એ તો પરવસ્તુ હૈ. આહાહાહા !

પંચપરમેષ્ટિકી શ્રદ્ધા કરને જાએગા, પ્રભુ એ તો પરદ્રવ્ય હૈ ને નાથ. તો પરદ્રવ્યમેં તો અવસ્તુ હૈ તેરી અપેક્ષાસે તો, અવસ્તુમેં દૈષ્ટિ કરનેસે તો રાગહી હોગા. આહાહા ! તો વો તો ઠીક પણ અભેદમેં ભેદ કરનેસે ભી રાગ ઉત્પન્ન હોગા, નિર્વિકલ્પતા નહિ હોગી. આહાહા ! અને નિર્વિકલ્પ સમ્યજ્ઞર્શન બિના, ધર્મકી શરૂઆત હોતી નહીં. આહાહા ! જગતના ભાગ્ય કે સમયસાર ઐસી રહી ગઈ ચીજ. આહાહા ! (શ્રોતા:- પરમ કલ્યાણની વાતો છે.)

“ ભેદદૈષ્ટિમેં નિર્વિકલ્પતા, દશા નહિ હોતી. ” ઔર સરાગીકે વિકલ્પ હોતે રહેતે હૈ, ” ભાષા હવે સમજો. ભેદકો જાનનેસે જો રાગ ઉત્પન્ન હો તો તો કેવળીકો, કેવળી ભી ભેદકો જાનતે હૈ, કેવળી તો લોકાલોકકો જાનતે હૈ ઔર અપના દ્રવ્ય ગુણ પર્યાયકો જાનતે હૈ તો ઉસકો ભી રાગ હોના ચાહિએ. સમજમેં આયા ? કહેતે હૈ કે સરાગીકે વિકલ્પ હોતે હૈ. પણ તુમ તો રાગી હૈ, તુમ તો હજી રાગી હૈ, એ રાગી હૈ વો કારણસે ભેદકે લક્ષ કરને જાએગા, તો રાગીકે કારણ રાગ ઉત્પન્ન હોગા. ભેદકા જાનના વો રાગકા કારણ નહિ. પણ તુમ રાગી પ્રાણી હૈ, ભેદ ઉપર તેરી દૈષ્ટિ જાએગી તો તેરે રાગ હૈ માટે રાગ ઉત્પન્ન હોગા. આહાહા !

ભગવાન તો ભેદ દ્રવ્ય ગુણ પર્યાય ત્રિકાળ જાનતે હૈ. ઉસકે ક્યોં રાગ નહિ હોતા ? ભેદકો જાનના એ રાગકા કારણ હો તો કેવળી તો સબકો જાનતે હૈ. પણ તું રાગી પ્રાણી હૈ, અલ્પજ્ઞ હૈ, ઔર તેરે એક વિષય અભેદકો છોડકર ભેદકા લક્ષ કરેગા તો તેરા રાગકે કારણ રાગ ઉત્પન્ન હોગા. આહાહા ! સમજમેં આયા ? ભૈયા, આહાહા ! જુઓ, આ દિગંબર સંતોના ભાવ. આહાહાહાહા ! અને નિર્વિકલ્પતા, પર્યાય હોગી ઐસા તો અહીં સિદ્ધ કરતે હૈ. એકલા દ્રવ્ય હી હૈ ઐસા નહીં. દ્રવ્યકા લક્ષ કરનેસે, દ્રવ્યકી દૈષ્ટિ કરનેસે પર્યાયમેં અરાગી નિર્વિકલ્પતા હોગી, જે પર્યાયમેં પરકા લક્ષસે રાગ હોતા હૈ ઐસે પર્યાયમેં ભેદકા લક્ષસે ભી રાગ, રાગી હૈ વો કારણે. આહાહા ! સમજમેં આયા ? આહાહા !

ભેદદૈષ્ટિમેં ભી નિર્વિકલ્પ દશા નહીં હોતી ઔર સરાગીકો વિકલ્પ હોતે રહેતે હૈ. રાગી પ્રાણી હૈ અલ્પજ્ઞ હૈ, તો ભેદકા લક્ષ કરને જાએગા તો અભેદકી દૈષ્ટિ છૂટ જાયેગી ઔર ભેદકા લક્ષસે તો તેરે રાગ હી ઉત્પન્ન હોગા ક્યુંકિ રાગી હૈ માટે. ભેદકા જ્ઞાન કરના વો રાગકા કારણ હો તો તો કેવળી સબ ત્રણ લોક ત્રણ કાળ બધું જાનતે હૈ, કિંતુ રાગ નહીં, તેરેમેં તો રાગ હૈ હજી તુમ રાગી પ્રાણી હૈ તો એકકો લક્ષ છોડકર દૂસરા ઉપર લક્ષ જાયેગા તો રાગીકે કારણ તેરે ભેદ દૈષ્ટિમેં રાગ ઉત્પન્ન હોગા. સમજમેં આયા ? આહાહાહા ! આવી વાત છે, કેવી જાતનો ઉપદેશ આ હશે ! બાપુ, મારગ આ છે ભાઈ. આહાહા ! દુનિયા કહો, દુનિયા એમ કહે કે એકાંતવાદ હૈ, કાનજી સ્વામીકા એકાંતવાદ હૈ. ઐસા કર કરકે, પુસ્તક નિકાલ દો, પ્રભુ તેરે ક્યા પડી હૈ. આહાહાહા ! આ ક્યા કહેતે હૈ ? આ શૈલીકા તો આ પુસ્તક હૈ. યહાંકા બના (હુઆ) નહીં. ભાઈ તને ખબર નથી પ્રભુ. આહાહા !

તેરી દયા કબ હોગી ? કે પરકા લક્ષસે જેમ રાગ ને હિંસા હોતી હૈ તેરી, ઐસા ભેદકા લક્ષસે ભી રાગ ને હિંસા તેરી હોતી હૈ. આહાહાહાહા ! સમજમેં આયા ? જેમ પરકી દયાકા ભાવ

राग है, राग अे अपनी हिसा है. जैसे भेदकी दृष्टि करने जायेगा ने रागी तुम है तो राग होगा. स्वरूपकी हिसा होगी. आहाहा ! स्वरूप निर्विकल्प ने अभेद है. अे तेरी दृष्टिमें नहि रहेगा, अने भेद उपर जायेगा तो राग होगा. राग होनेसे अभेद यीजकी दृष्टिका अभाव होगा, अे तेरी यीजकी हिसा है. आहाहा ! आवी यीज है. गमे ते करे, अेने आ समजे छूटका है, नही तो भवभ्रमण नहि भिटेगा मरी जाय तो. आहाहा ! आहाहा ! पंडिते पण केवा अर्थ भर्या छे जूओने.. ? जूना पंडित. अत्यारे तो कोछ औसा (है) नहि. आहाहा !

भेददृष्टिमें पण वीतरागता नहि होती. निर्विकल्प नाम वीतराग. वीतरागता है ओ ही सम्यग्दर्शन ने धर्म है सम्यग्दर्शन अे वीतरागी दर्शन है अे सराग समकित अने वीतराग समकित अे तो यारित्रना रागनी अपेक्षाअे क्हा. समकित सराग होता ही नहि. समकित तो वीतराग दशा अे ज समकित होता है. आहाहा ! भेददृष्टिमें पण निर्विकल्प दशा नही होती. आहाहा ! ये क्युं क्हा ? के प्रश्नकारे अेम क्हा था के अंदरमें गुण ने पर्याय है, ये अवस्तु नहि. अवस्तु नहि तो, तो वस्तु है और वस्तु है इसमें तुम राग कहेते हो तो अे न्याय नही. अवस्तुको तुम रागका उत्पन्न करनेवाला क्हा, जे यीज तेरे इसमें है नहि उसका लक्ष करनेसे राग उत्पन्न करना क्हा, तो अे तो तमारी वात बराबर है. पण अंदरमें है उसका लक्ष करनेसे राग क्हा तो अे अवस्तु हो जाती है, इसमें है उसको अवस्तु, नहि है औसा हो जायेगा. आहाहा !

सांभण प्रभु ! इसमें है तो भरा पण भेददृष्टि करनेसे विकल्प उत्पन्न होता है अे अपेक्षासे भेद ने पर्यायको, अभेदनी अपेक्षासे अवस्तु कहेकर, व्यवहार कहेकर अवस्तु क्हा. आहाहाहाहा ! समजमें आते है ? आवो उपदेश पण कोछ वार सांभणवा मणे भाछ. आहाहा ! (श्रोता: अही तो रोज) हें ? आहाहा ! शुं शैली ! प्रभु कहेते है. आहाहा ! सरागीके विकल्प होते रहेते है. “ क्या कारणे ? भेदका लक्षसे राग होते है औसा नहि, पण रागी है तो अेक उपर लक्ष न करके दूसरी उपर लक्ष करेगा तो राग होगा. भेद उपर लक्ष करेगा तो राग ही होगा. अने तेरे अभेद दृष्टि करनेसे निर्विकल्प अरागी सम्यग्दर्शन ने आनंद, आनंदकी दशा प्रगट होगी. आहाहाहा !

भेदका लक्ष करनेसे प्रभु तेरे राग होगा ने तेरे दुःख होगा. क्युंकि तुम रागी है, रागी है, तो भेद उपर लक्ष करेगा, तो दुःखी तो है, वणी दुःख उत्पन्न होगा. आहाहा ! देवीलाल ! आवुं क्यां छे ? छे तमारे स्थानकवासीमां ? (आभा ह्दुस्तानमां नथी) अेना भाछ छे ने स्थानकवासी इण. (श्रोता:- वात तो आ नथी पण आ वातनी गंधेय नथी.) आ यीज तो शुं छे बापु. आहाहा ! जेना मतमां सर्वज्ञ त्रिलोकनाथ सर्वज्ञ, अेक आत्मा सर्वज्ञ हो सकते है अने सर्वज्ञवत् छे अे भी जिसका मतमें नहि. अेना मतमें अे बात औसी आती नही. आहाहा ! समजमें आया ?

छसलिये सरागी के विकल्प होते रहेते है. छसलिये क्या कहेते है ? तुम रागी प्राणी हो तो अेक उपर लक्ष करनेसे तो वीतरागता होगी अभेद उपर, पण भेद उपर लक्ष करेगा तो रागी प्राणी है तो तेरे राग ही उत्पन्न होगा. आहाहा ! गजब वात है !! व्रत ने तप ने भक्ति

ને એ તો રાગ હૈ ઈસકી બાત તો ક્યાંય દૂર રહી ગઈ કહે છે. ઉસસે તો સમ્યઁદર્શન હોતા નહીં. પણ ભેદકે લક્ષસે સમ્યઁદર્શન હોતા નહિ. આહાહા ! અરે ! આવી વાત સાંભળવાય મળે નહિ ને. એ કે દિ ' ક્યારે નિર્ણય કરે ને ક્યારે જનમકા મરણકા અંત આવે ? આહાહા ! અને આ જનમ મરણ કરી કરીને ભાઈ, એક અરહેંટમાં જેમ ઉપરથી પાણી ખાલી થાય ને નીચે ભરાય. અરહેંટ હોતા હૈ ને ? રહેંટ નીચે ભરાય, ઉપરસે ખાલી. એક જન્મ જાય ત્યાં દૂસરા જન્મ તૈયાર. આહાહા ! અને તે પણ કૈસા જન્મ, આહાહા ! મનુષ્યપણાકા જન્મ અહીંયા કરોડોપતિ હોય બંગલામાં અબજોપતિ અરે માંસને દારૂ ને કદાચિત ન હોય, આહાહા ! મરીને પશુમાં જાય એવા ભવ અનંત કર્યા છે. પ્રભુ, આહાહા !

અહીં તો પંચપરમેષ્ટિની શ્રદ્ધાસે ભી રાગ ઉત્પન્ન હોતા હૈ, ક્યુંકિ વો પરદ્રવ્ય હૈ, અને મોક્ષ અધિકારમં ઐસા કહા હૈ, મોક્ષપાહુડ, ' પર દવ્વાઓ દુગ્ગઈ, ' ઓહોહો ! વીતરાગી સંતો કહે, જેને કાંઈ પડી નથી. અમને માનવામાં પણ તને રાગ થાશે, ક્યુંકિ હમ પરદ્રવ્ય હૈ, આહાહા ! તેરા સ્વદ્રવ્યમં અભેદમં દૈષ્ટિ કરનેસે તેરી અરાગી દશા ઉત્પન્ન હોગી. આહાહા ! વાત તો ઘણી સાદી અને ટૂંકી છે.. હૈ ? આહાહા ! ન્યાલ થવાની વાત છે ભૈયા પ્રભુ ! ખોટના ઘંધા કરકે કરકે મરી ગયો ચોરાશીમાં, અહિંયા તો કહેતે હૈ કે પંચપરમેષ્ટિના શરણ લેને જાએગા તો એ તો પરદ્રવ્ય હૈ, પરદ્રવ્યસે તો દુર્ગતિ હોગી, દુર્ગતિ નામ તેરા ચૈતન્યકા ફળ ઉસમં નહિ આયેગા. ગતિકા ફળ આયેગા કોઈ સ્વર્ગ આદિ, તો એ તો દુર્ગતિ હૈ એ કાંઈ ચૈતન્યગતિ સિદ્ધની નહિ. આહાહા ! આકરું કામ પડે !

લોકો રાડે રાડ પાડે છે, સોનગઢ તો એકાંતવાદ હૈ. એકાંતવાદ હૈ. પ્રભુ તેં સૂન્યું નથી ભાઈ ! પ્રભુ તુમ ક્યા કહેતે હૈ. હૈ (શ્રોતા:- એકાંતને, એકાંતની ને અનેકાંતની વ્યાખ્યાય ખબર નથી.) એનેય ખબર નથી. મધ્યસ્થ પ્રાણી હોય તો કહે કે આ દેખો. કાલ કાગળ આવ્યો નહિ હિંમતલાલ, બનારસ શાસ્ત્રી એકવાર આ પુસ્તક વાંચ્યુ બેનનું ત્યાં, આહાહા ! (શ્રોતા:- પ્રમોદ કેવો કેટલો પ્રમોદ) હૈ ? આહાહા ! લોકો આ વાંચશે ને પઢશે તો એને લાભ થાશે. એમ બચારો શાસ્ત્રી બનારસનો. બાપુ ! આમાં ક્યાં કોઈ પક્ષની વાત હૈ ભાઈ.. આહાહા ! આહાહા !

' સરાગીકે વિકલ્પ હોતે હૈ ઈસલિયે એ કારણે રાગીકો રાગ હૈ વો કારણે, ભેદ ઉપર લક્ષ કરનેસે રાગ (ઉત્પન્ન) હોતા. " ઈસલિયે જહાં તક રાગાદિ દૂર નહીં હો- રાગ આદિ વિકલ્પ દૂર ન હો, ન હો જાતે હૈ; વહાં તક ભેદકો ગૌણ કરકે, વહાં તક ભેદકો ગૌણ કરકે, અભેદરૂપ નિર્વિકલ્પ અનુભવ કરાયા ગયા હૈ. આહાહા ! જબ લગ રાગ જ્યાં લગ (સુધી) હૈ, ત્યાં લગ ભેદકો ગૌણ કરકે અભેદકી દૈષ્ટિ કરાયા હૈ. આહાહા ! રાગ છૂટ જાયેગા પીછે તો અભેદ ને ભેદ દો કો જાને. આહાહા ! જાનનેમં કોઈ વસ્તુ ભેદાભેદ હૈ તો જાનોં પછી, પણ જબલગ રાગ હૈ તબલગ તેરા લક્ષ જો પર ઉપર જાએગા, ભેદ ઉપર તો રાગ હી હોગા, તો જહાંતક રાગાદિ દૂર નહીં હો જાતે, આહાહા ! વહાં તક પરકા તો લક્ષ છોડના પણ ભેદકો ગૌણ કરના, ઉસમં (આત્મામં) હૈ પર્યાય, ગુણ હૈ, ઉસકો પેટામં રખના ને મુખ્ય અભેદકો કરના. આહાહાહા ! સમજમં આયા ? ભેદકો ગૌણ કરકે અભેદરૂપ નિર્વિકલ્પ અનુભવ કરાયા ગયા હૈ. આહાહાહા ! અભેદ વસ્તુ ભગવાન આત્મા. નિર્વિકલ્પ અનુભવ કરાયા ગયા હૈ એ પર્યાય હુઈ, અભેદરૂપકો

દૈષ્ટિ કરનેસે નિર્વિકલ્પ અનુભવ કરાયા ગયા હૈ, રાગ રહિત અનુભવ કરાયા હૈ, વો વીતરાગ માર્ગ હૈ ને એ વીતરાગી સમકિત હૈ ને એ જૈન શાસન હૈ. આહાહાહા ! સમજમ્ આયા ?

વીતરાગ હોનેકે બાદ, “ રાગ ગયે હોનેકે બાદ પીછે ભેદાભેદ જાનો, ” જાનના કોઈ રાગકા કારણ નહીં. પણ તુમ રાગી હૈ, તો એક ઉપર (સે) લક્ષ છોડકર આ (પર) લક્ષ જાએગા તો તેરે રાગીકા કારણે રાગ ઉત્પન્ન હોગા. આહાહા ! “ વીતરાગ હોનેકે બાદ ભેદભાવ ભેદા-ભેદ વસ્તુકા જ્ઞાતા હો જાતા હૈ. ” વીતરાગ હુઆ તો અભેદ વસ્તુ ભી જાનતે હૈ ઓર ગુણ ને પર્યાય ભેદ ભી વીતરાગ તો જાનતે હૈ. રાગ ગયે પીછે તો ભેદાભેદકો જાનના, પણ જબલગ રાગ હૈ, તબ લગ અભેદકી દૈષ્ટિ કરાકર ભેદ કો ગૌણ કરકે વીતરાગી અનુભવ કરાયા હૈ. આહાહાહા ! પંડિતે કિતના અર્થ ભર્યા હૈ દેખો, બસો વર્ષ પહેલે જયચંદ્ર પંડિત (હુએ) હૈ. (શ્રોતા: ખોલનેવાલા ભી તો કોઈ નહિ થા. ખોલા ભી તો આપને હી હૈ) હૈ કે નહીં ?

આ વસ્તુ સ્થિતિ છે અને તે બેસી જાય એવી છે. પહેલું એને દૈષ્ટિમાં તો બેસી જાય, વાત તો આ સચ્ચી હૈ. (શ્રોતા: એમ જ ને બહિર્લક્ષી જ્ઞાનમાં એકદમ બેસી જાય એવું છે.) પહેલાં બહિર્લક્ષી ભલે હો, પણ એનાં ખ્યાલમાં આ જાય કે દૈષ્ટિ, અભેદ ઉપર દૈષ્ટિ કરનેસે સમ્યગ્દર્શન નિર્વિકલ્પ હોતા હૈ.. ભેદ ઉપર લક્ષ કરનેસે, બધી રીતે ત્યાં રૂક ગયા. હવે અંદરમ્ જાના એ પ્રયત્ન કરના. સમજમ્ આયા ? આહાહાહા ! જ્ઞાનમ્ ઐસા પહેલે નક્કી હો જાએ કે પરકે આશ્રયસે તો લક્ષસે તો રાગ હોગા હી, પણ મૈ રાગી પ્રાણી હૂં તો ભેદ ઉપર લક્ષ કરનેસે રાગ હોગા., માટે લક્ષ કરને લાયક નહિ હૈ, ઐસા જ્ઞાનમ્ નિર્ણય કરે તો જ્ઞાન ત્યાં રૂક જાય. એ જ્ઞાન પીછે અંતરમ્ જાય. આહાહા !

“ વીતરાગ હોનેકે બાદ ભેદાભેદરૂપ વસ્તુકા જ્ઞાતા હો જાતા હૈ, અહિંયા નયકા આલંબન હી નહીં રહેતા ” વીતરાગ હુઆ પીછે સ્વરૂપ તરફકા આશ્રય કરના, અભેદ ઉપર એ તો રહેતે નહિ. આહાહા ! નય એટલે સ્વરૂપકા આશ્રય કરના એ રહા નહીં અંદર કે પૂરણ હો ગયા. આશ્રય કરના ક્યા રહા ? સમજમ્ આયા ? વીતરાગ હુએ પીછે, હજી જ્યાં સુધી વીતરાગ નહિ, ત્યાં સુધી સ્વકા આશ્રયસે, અભેદકા આશ્રય કરના રહેતે હૈ, અને ભેદકો ગૌણ કરકે, પણ જબ વીતરાગ હુઆ, પીછે સ્વકા આશ્રય કરનેકા રહા નહિ, તો પૂરણ હો ગયા. આહાહાહાહા !

“ ભેદાભેદ વસ્તુકા જ્ઞાતા હો જાતા હૈ. યહાં નયકા આલંબન હી નહીં રહેતા ” સ્વકા અભેદકા આશ્રય કરના એ ત્યાં રહેતે નહિ. પૂરણ હો ગઈ દશા. અભેદકા આશ્રય કરના એ તો નય હૈ નિશ્ચય અને રાગી થા, ભેદકા લક્ષ કરનેસે રાગ હોતા હૈ એ વ્યવહાર થા. ઈ ત્યાં તો રહા નહિ પીછે. વીતરાગતા જબ હુઈ ત્યાં તો પછી કોઈ નયકા આશ્રય કરના રહા નહિ. આહાહા ! વ્યવહારકા છોડના અને નિશ્ચયકા આશ્રય લેના, વીતરાગ હુઆ પીછે તો (ઐસા) રહા નહિ કુછ. આહાહાહા ! કહો શુકનલાલજી સૂના કે નહિ આ ? ઐસી બાત હૈ બરાબર સાતમી ગાથામ્ આ ગયા. આહાહા !

આહા ! ભગવાન, આ તો તેરા હિતકી બાત હૈ પ્રભુ. આ કોઈ પક્ષ નહિ. આ કોઈ સંપ્રદાય નહિ. હૈ ? (શ્રોતા:- પોતાના હિતની વાત છે.) હૈ ? તેરા હિતકી બાત હૈ પ્રભુ, તું અભેદ હૈ ઉસકી દૈષ્ટિ રખના ઓ તેરા હિત હૈ, ભેદ ઉપર લક્ષ કરનેસે તો તું રાગી હૈ તો રાગ હોગા તો

अहित होगा. आमां पक्षनी बात क्यां रही ? अे सोनगढवाला अेकांत कहेते है के अमारा मार्ग अनेकांत प्रभु.. करो (कहे) प्रभु, तमे भगवान है ने नाथ. आहाहा ! तारा शक्ति ने गुणमें तो कोछ जाभी है नहि. आहाहा ! पर्यायमां अंशमें जाभी है, ते अेक समयकी भूल है. आहाहा ! अे स्वभावका आश्रय लेकर भूल टालेगा. अैसे भगवान है. आहाहा ! कोछ उपर द्वेष ने विरोध नहि करना. समजमें आया ? आहाहा ! याहे जितना अेकांती कहे, निश्चयाभासी कहे, तुमका (तुम्हारा) जे लक्षमां है तो तुम अैसे कहे सकते हो. पण वो उसमें,

जमें जितनी बुद्धि है छतनो दिअे बताय
वांको बूरो न मानीअे और कहांसे लाय.

भैया आहा.. हा.. अे गाथा पूरी हो गछ.

प्रमाणवचन गुरुदेव.